

**The Saigon International
University**

Khóa luận
tốt nghiệp

Thành phố Hồ Chí Minh - 2023

BÁO CÁO

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Ngành

Luật kinh tế quốc tế

Đề tài:

**ÁP DỤNG PHÁP LUẬT CƯỠNG
CHẾ THI HÀNH ÁN DÂN SỰ
CỦA CỤC THI HÀNH ÁN DÂN SỰ
TỈNH LÂM ĐỒNG**

Giảng viên hướng dẫn : Th.S Nguyễn Thị Ngọc Uyên

Sinh viên thực hiện : Trần Nguyễn Thảo Tiên

Mã số sinh viên : 97381901662

Lewis Campus

Email: admission@siu.edu.vn

Website: www.siu.edu.vn

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân. Các số liệu, kết quả trình bày trong Khóa luận tốt nghiệp là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình, Khóa luận tốt nghiệp nào trước đây. Các thông tin tham khảo trong khóa văn đều được người viết trích dẫn một cách đầy đủ và cẩn thận.

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 10 tháng 6 năm 2023

Tác giả bài luận

Trần Nguyễn Thảo Tiên

LỜI CẢM ƠN

Em xin bày tỏ lời biết ơn tới các anh chị trong Cục Thi hành án tỉnh Lâm Đồng, đặc biệt là cô Nguyễn Thị Ngọc Uyên đã hướng dẫn tận tình để em hoàn thành đề tài nghiên cứu này.

Do thời gian hạn chế, hiểu biết chưa thật sự đầy đủ nên bài luận vẫn không thể tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế về phần nội dung lẫn hình thức. Em mong nhận được sự đánh giá và đóng góp ý kiến của quý Thầy, Cô để bài luận của em có thể được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn !

Tác giả bài luận

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1 MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG CƯỜNG CHẾ THI HÀNH ÁN DÂN SỰ	5
1.1. Khái niệm, đặc điểm, ý nghĩa của áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự.....	5
1.2. Nguyên tắc, thẩm quyền, nội dung, các giai đoạn áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự.....	11
1.3. Yếu tố bảo đảm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự.....	16
Tiểu kết chương 1	18
CHƯƠNG 2 THỰC TRẠNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG CƯỜNG CHẾ THI HÀNH ÁN DÂN SỰ CỦA CỤC THI HÀNH ÁN DÂN SỰ TỈNH LÂM ĐỒNG.....	19
2.1. Khái quát các điều kiện ảnh hưởng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng	19
2.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng	20
Tiểu kết chương 2	36
CHƯƠNG 3 QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP BẢO ĐẢM ÁP DỤNG PHÁP	

LUẬT TRONG CƯỜNG CHẾ THI HÀNH ÁN DÂN SỰ CỦA CỤC THI	
HÀNH ÁN DÂN SỰ TỈNH LÂM ĐỒNG	37
3.1. Quan điểm bảo đảm áp dụng pháp luật trong cường chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự	37
3.2. Giải pháp bảo đảm áp dụng pháp luật trong cường chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng	40
Tiểu kết chương 3	50
KẾT LUẬN	52
TÀI LIỆU THAM KHẢO	52

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Cưỡng chế thi hành án dân sự là hoạt động thường xuyên được thực hiện trong công tác thi hành án dân sự. Áp dụng khi các bản án, quyết định không được tự nguyện thi hành. Tuy nhiên, từ thực tiễn công tác thi hành án dân sự cho thấy rằng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự còn những vướng mắc, bất cập như trình tự, thủ tục cưỡng chế thi hành án dân sự còn chông chéo, kéo dài; trong nhiều vụ việc thi hành án, các chủ thể chưa thực hiện đúng quy định pháp luật về cưỡng chế thi hành án dân sự, người phải thi hành án cản trở, chống đối việc cưỡng chế thi hành án; chấp hành viên chưa tuân thủ đúng các trình tự, thủ tục cưỡng chế; cá nhân, tổ chức liên quan can thiệp trái pháp luật vào quá trình cưỡng chế...; các điều kiện đảm bảo áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự chưa phù hợp với đặc thù của hoạt động thi hành án dân sự và yêu cầu đảm bảo hiệu lực, hiệu quả cưỡng chế thi hành án dân sự...

Đối với tỉnh Lâm Đồng với nhiều đặc thù, thời gian qua công tác thi hành án dân sự nói chung và việc cưỡng chế thi hành án dân sự trên địa bàn tỉnh nói riêng đã thu được những kết quả quan trọng. Tuy nhiên, so với yêu cầu thì công tác này vẫn còn nhiều hạn chế như số vụ án phải thi hành trong toàn ngành chuyển các năm còn nhiều, tỷ lệ giải quyết các vụ án tồn đọng của các chi cục thi hành án còn thấp. Vẫn còn tình trạng quá tải công việc của các chấp hành viên, một số địa phương có địa hình phức tạp, đi lại khó khăn, ít nhiều đã ảnh hưởng đến kết quả thi hành án. Đặc biệt, có một số vụ cưỡng chế thi hành án dân sự có những bất cập, sai sót gây dư luận không tốt và ảnh hưởng đến uy tín của ngành thi hành án dân sự. Do đó, hoạt động cưỡng chế thi hành án dân sự phải được nghiên cứu kỹ lưỡng để đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật, đồng thời bảo đảm quyền lợi hợp pháp của đương sự.

Với những lý do trên, việc nghiên cứu áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án

dân sự là cần thiết và có tính thời sự nhằm góp phần nâng cao hiệu quả thi hành án dân sự ở nước ta nói chung và Tỉnh Lâm Đồng nói riêng. Vì vậy, em đã lựa chọn đề tài: “***Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng***” làm khóa luận tốt nghiệp, chuyên ngành Luật kinh tế Quốc tế

2. Tình hình nghiên cứu

Hiện nay có các công trình nghiên cứu về thi hành án dân sự, cưỡng chế thi hành án dân sự như: Các cuốn sách nghiên cứu về thi hành án dân sự như: "*Luận cứ khoa học và thực tiễn của việc đổi mới tổ chức hoạt động thi hành án ở Việt Nam trong giai đoạn mới*" của Nguyễn Đình Lộc, "*Kỹ năng thi hành án dân sự*" của Học viện Tư pháp; "*Xử lý tình huống trong thi hành án dân sự và các văn bản pháp luật về thi hành án dân sự*" của tác giả Nguyễn Thị Thuý, Lê Thị Kim Dung; "*Một số vấn đề về hoàn thiện pháp luật thi hành án dân sự Việt Nam*" của tác giả Lê Thu Hà.

Các công trình nghiên cứu nói trên đã đề cập đến pháp luật thi hành án dân sự dưới nhiều góc độ, nhiều khía cạnh khác nhau. Trong chừng mực nhất định, những nghiên cứu này cũng đề cập đến hoạt động cưỡng chế thi hành án dân sự. Tuy nhiên, chưa có công trình nghiên cứu nào đề cập tới áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng. Với việc nghiên cứu đề tài “*Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng*”, em hy vọng đóng góp vào việc làm phong phú thêm các nghiên cứu về pháp luật thi hành án dân sự và cưỡng chế thi hành án dân sự ở nước ta hiện nay

3. Mục đích và nhiệm vụ

Mục đích:

Khóa luận hướng tới mục đích làm sáng tỏ cơ sở lý luận và thực trạng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng. Trên cơ sở đó, Khóa luận tốt nghiệp đưa ra các giải pháp bảo đảm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế

thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

Nhiệm vụ:

Nghiên cứu một số vấn đề lý luận cơ bản về hoạt động áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự.

Tìm hiểu về thực trạng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

Đề xuất một số giải pháp nhằm bảo đảm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu

Khóa luận tập trung nghiên cứu những vấn đề lý luận, thực trạng cũng như các giải pháp cơ bản nhằm bảo đảm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nội dung: Chỉ tập trung nghiên cứu các nội dung liên quan đến một số vấn đề về lý luận, thực trạng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự.

Phạm vi không gian: Nghiên cứu tổ chức, hoạt động và thực tiễn hoạt động áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

Phạm vi thời gian: Chỉ nghiên cứu hoạt động áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng trong khoảng thời gian từ năm 2020 đến đầu năm 2022.

5. Phương pháp nghiên cứu

Khóa luận sử dụng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Kết hợp với các phương pháp nghiên cứu như phương pháp phân tích, phương

pháp tổng hợp, phương pháp đối chiếu, liệt kê, phương pháp dự báo khoa học để làm sáng tỏ vấn đề cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

6. Kết cấu của Khóa luận tốt nghiệp

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung Khóa luận tốt nghiệp gồm 3 chương:

Chương 1. Một số vấn đề lý luận về áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Chương 2. Thực trạng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng

Chương 3. Quan điểm và giải pháp bảo đảm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự của Cục thi hành án dân sự Tỉnh Lâm Đồng.

CHƯƠNG 1

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG CƯỜNG CHẾ THI HÀNH ÁN DÂN SỰ

1.1. Khái niệm, đặc điểm, ý nghĩa của áp dụng pháp luật trong cường chế thi hành án dân sự

1.1.1. Khái niệm áp dụng pháp luật trong cường chế thi hành án dân sự

Áp dụng pháp luật

Áp dụng pháp luật được hiểu là một hoạt động có tính tổ chức, quyền lực nhà nước, do các cơ quan, tổ chức hoặc cá nhân có thẩm quyền tiến hành theo trình tự, thủ tục do pháp luật quy định nhằm cá biệt hóa các quy phạm pháp luật hiện hành vào những trường hợp cụ thể, đối với các cá nhân, tổ chức cụ thể. Trong các hình thức thực hiện pháp luật, áp dụng pháp luật được xem là hình thức cơ bản, chủ yếu và quan trọng nhất. Phần lớn các quy định của pháp luật chỉ có thể được thực hiện trong thực tế thông qua hoạt động của các chủ thể có thẩm quyền.

Áp dụng pháp luật là hoạt động mang tính quyền lực nhà nước, quá trình áp dụng pháp luật là sử dụng quyền lực nhà nước, nhân danh nhà nước để giải quyết các vụ việc thực tế. Thực chất đây là quá trình bảo đảm cho quyền lực của nhà nước có hiệu lực trên thực tế đối với các chủ thể trong những điều kiện cụ thể, bởi vậy áp dụng pháp luật chỉ được tiến hành bởi các cơ quan nhà nước, các tổ chức hoặc cá nhân có thẩm quyền theo quy định của pháp luật, áp dụng pháp luật thể hiện ý chí của nhà nước và mang tính khách quan bởi nhu cầu trước hết là ở thực tế quan hệ xã hội cũng như mang tính chủ quan bởi quá trình áp dụng pháp luật nhân danh nhà nước và thể hiện ý chí của nhà nước.¹

Cường chế thi hành án dân sự

---

¹ Nguyễn Thị Hồi và Lê Vương Long (Đồng chủ biên) (2008), Nội dung cơ bản của môn học Lý luận nhà nước

Thi hành án dân sự là hoạt động đảm bảo thực hiện đầy đủ, kịp thời bản án, quyết định về dân sự có hiệu lực thi hành theo trình tự, thủ tục pháp luật quy định. Do vậy, nguyên tắc khi bản án, quyết định dân sự có hiệu lực pháp luật thì các cơ quan, tổ chức, cá nhân phải tôn trọng, nghiêm chỉnh chấp hành, nếu không chấp hành thì sẽ bị áp dụng biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự tương ứng. Nguyên tắc chung của cưỡng chế thi hành án dân sự là dùng quyền lực nhà nước để buộc cá nhân hay tổ chức phải thực hiện một nghĩa vụ, trách nhiệm theo quyết định đã có hiệu lực pháp luật của cá nhân, cơ quan, tổ chức có thẩm quyền nhằm đảm bảo tính phòng ngừa, ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật, giáo dục người vi phạm; lập lại tình trạng như trước khi có hành vi vi phạm hay buộc chủ thể có hành vi vi phạm pháp luật phải bồi thường thiệt hại, khắc phục hậu quả gây ra và các biện pháp khác được pháp luật quy định.

Cưỡng chế thi hành án dân sự chỉ đặt ra khi đương sự không tự nguyện tuân thủ các nghĩa vụ của mình theo bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật, vì vậy, cưỡng chế thi hành án dân sự có thể được tiếp cận ở những góc độ khác nhau. Để đảm bảo ý nghĩa, hiệu quả của cưỡng chế thi hành án dân sự thì pháp luật cần quy định cụ thể về cơ quan có thẩm quyền cưỡng chế; các biện pháp cưỡng chế được áp dụng; trình tự, thủ tục cưỡng chế....

Như vậy, cưỡng chế thi hành án dân sự là việc chủ thể có thẩm quyền thực hiện biện pháp cưỡng chế theo trình tự, thủ tục pháp luật quy định để bảo đảm thi hành nghiêm chỉnh các bản án, quyết định về dân sự có hiệu lực thi hành.

Ngoài ra, việc áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự cũng được tiến hành khi người phải thi hành án có biểu hiện tẩu tán tài sản, cố tình chây ì, không tự nguyện hay chống đối việc thi hành án. Trong thi hành án dân sự, áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự được tiến hành khi các bên không tự giải quyết được các quyền và nghĩa vụ liên quan, không tự nguyện thực hiện nghĩa vụ của mình theo bản án, quyết định có hiệu lực thi hành.

Như vậy, *áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự là một hình thức thực hiện pháp luật thi hành án dân sự, trong đó chấp hành viên nhân danh quyền lực nhà nước để ra quyết định cưỡng chế thi hành án dân sự và tổ chức thực hiện quyết định cưỡng chế trong thực tế, qua đó làm phát sinh, thay đổi hoặc chấm dứt những quan hệ pháp luật trong lĩnh vực thi hành án dân sự.*²

1.1.2. Đặc điểm áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Thứ nhất, cưỡng chế thi hành án dân sự thể hiện quyền năng đặc biệt của Nhà nước và được bảo đảm thực hiện bằng sức mạnh của Nhà nước. Chỉ có cơ quan thi hành án dân sự và các cán bộ, công chức trong cơ quan thi hành án dân sự là những chủ thể có thẩm quyền cưỡng chế thi hành án dân sự .

Thứ hai, áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự đảm bảo tôn trọng quyền tự định đoạt của các đương sự, bảo vệ lợi ích của Nhà nước và xã hội. Đây là một đặc điểm đặc thù của áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự, bởi lẽ về nguyên tắc, thi hành án dân sự chủ yếu là thi hành các quyết định của Tòa án mang tính chất tài sản - đặc trưng của quan hệ dân sự, vì vậy, quyền tự định đoạt và thỏa thuận của đương sự luôn được tôn trọng trong suốt quá trình thi hành án, kể cả khi đã áp dụng biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự

Thứ ba, áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự phải trên cơ sở các trình tự, thủ tục được pháp luật quy định. Trong thi hành án dân sự, cơ quan thi hành án dân sự, chấp hành viên là chủ thể có thẩm quyền được Nhà nước giao trực tiếp thi hành các bản án, quyết định dân sự có hiệu lực pháp luật. Tuy nhiên, để đảm bảo hiệu quả cưỡng chế thi hành án dân sự thì vấn đề quan trọng nhất là chủ thể có thẩm quyền áp dụng biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự phải tuân thủ những nguyên tắc, điều kiện, trình tự pháp luật quy định nhằm bảo đảm lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của đương sự. Ví dụ như: chấp hành viên phải tuân thủ trình tự, thủ tục về kê biên tài sản, giao bảo quản tài sản sau kê biên, thẩm định giá tài

² Bùi Đức Tiến (2018), “Thực hiện pháp luật về cưỡng chế thi hành án dân sự ở Việt Nam”, Luận án tiến sĩ, Học viện chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh.

sản kê biên để đưa ra đấu giá, giao tài sản cho người trúng đấu giá...

Thứ tư, việc áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự phải căn cứ căn cứ vào nội dung bản án, quyết định; quyết định thi hành án; tính chất, mức độ, nghĩa vụ thi hành án; điều kiện của người phải thi hành án; yêu cầu bằng văn bản của đương sự và tình hình thực tế của địa phương để lựa chọn việc áp dụng biện pháp cưỡng chế thi hành án.

Thứ năm, chỉ được áp dụng biện pháp cưỡng chế sau khi hết thời hạn tự nguyện thi hành án trừ trường hợp cần ngăn chặn người phải thi hành án có hành vi tẩu tán, hủy hoại tài sản, trốn tránh nghĩa vụ thi hành án. Ngoài ra, Chấp hành viên không được tổ chức cưỡng chế thi hành án có huy động lực lượng trong thời gian 15 ngày trước và sau tết Nguyên đán; các ngày truyền thống đối với các đối tượng chính sách là người phải thi hành án; các trường hợp đặc biệt khác ảnh hưởng nghiêm trọng đến an ninh, chính trị, trật tự an toàn xã hội, phong tục, tập quán tại địa phương.

Thứ sáu, việc tổ chức áp dụng pháp luật trong cưỡng chế phải tương ứng với nghĩa vụ của người phải thi hành án và các chi phí cần thiết khác. Chấp hành viên phải ước tính giá trị tài sản để làm cơ sở cho việc áp dụng biện pháp cưỡng chế thi hành án.

Thứ bảy, để tiến hành áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án, các biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự đều phải tuân thủ thủ tục và một số nguyên tắc chung như: xác minh điều kiện thi hành án của người phải thi hành án trước khi tiến hành cưỡng chế; xây dựng kế hoạch cưỡng chế; thông báo hợp lệ các văn bản quyết định về thi hành án dân sự cho đương sự, người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan, các cơ quan hữu quan theo luật định; Tuân thủ các quy định của pháp luật về thời hạn, thời hiệu trước, trong và sau khi cưỡng chế...

1.1.3. Vai trò của áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự nhằm bảo đảm thi hành nghiêm chỉnh các bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật.

Để đảm bảo thi hành bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật thì đương sự và cơ quan,

tổ chức, cá nhân phải nghiêm chỉnh thực hiện đúng các quyền và nghĩa vụ của mình, nhất là các nghĩa vụ của người phải thi hành án. Tuy nhiên, nếu các đương sự không tự nguyện thi hành án thì cơ quan thi hành án dân sự buộc phải áp dụng biện pháp cưỡng chế cần thiết để đảm bảo các chủ thể có liên quan phải thực hiện đúng các quyền và nghĩa vụ của mình. Vì vậy, có thể nói rằng áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự có vai trò quan trọng trong việc bảo vệ pháp luật, bảo đảm cho các bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật được thi hành nghiêm chỉnh trong đời sống xã hội.

Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của Nhà nước, đương sự và tổ chức, cá nhân liên quan.

Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự là một quá trình hoạt động có mục đích, bảo đảm cho các bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật được tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, các quyền và lợi ích hợp pháp của các tổ chức, công dân

Để đảm bảo lợi ích chung của xã hội thì Nhà nước phải có biện pháp phù hợp để người phải thi hành án thực hiện đúng nghĩa vụ của mình theo bản án, quyết định nếu có điều kiện thi hành án, trong đó cưỡng chế thi hành án dân sự - biện pháp được áp dụng cuối cùng nhưng cũng là biện pháp hữu hiệu nhất để đảm bảo thi hành án, đảm bảo quyền bình đẳng của các chủ thể trong xã hội. Vì vậy, áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự được coi là cơ chế bảo đảm quyền, lợi ích của các đương sự, tổ chức, cá nhân khác và lợi ích của Nhà nước nói chung và trong thi hành bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật theo thủ tục thi hành án dân sự nói riêng.

Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự góp phần nâng cao ý thức pháp luật về thi hành án dân sự của đương sự, cá nhân, tổ chức liên quan và góp phần tăng cường pháp chế.

Thực tế cho thấy rằng khi người phải thi hành án không tự nguyện thi hành mà cơ quan

thi hành án dân sự buộc phải áp dụng biện pháp cưỡng chế thì việc tổ chức cưỡng chế thường gặp nhiều khó khăn, gặp phải sự chống đối quyết liệt của người phải thi hành án và gia đình, gây ảnh hưởng đến an ninh trật tự tại địa phương. Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự được coi là biện pháp mạnh có tác dụng răn đe, phòng ngừa những hành vi vi phạm pháp luật trong quá trình thi hành án và thông qua đó phổ biến, tuyên truyền, giáo dục nâng cao ý thức pháp luật cho các chủ thể trong xã hội trong việc nhận thức đúng các quy định pháp luật, nhận thức đúng trách nhiệm tôn trọng và thi hành bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật; nhận thức đúng hành vi vi phạm, thiếu sót của mình để từ đó kịp thời sửa chữa, khắc phục và tuân thủ nghiêm các quy định pháp luật; củng cố lòng tin của nhân dân vào hoạt động xét xử của Tòa án, đảm bảo uy tín của Tòa án và cơ quan thi hành án dân sự.

Áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự góp phần nâng cao hiệu quả của công tác điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án dân sự

Bản án, quyết định là sản phẩm của quá trình điều tra, truy tố và xét xử của cơ quan, tổ chức có thẩm quyền qua những trình tự, thủ tục tố tụng cụ thể, vì vậy, khi bản án, quyết định được các đương sự tự nguyện thi hành thể hiện tính đúng đắn, hiệu quả của công tác điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án dân sự. Tuy nhiên, trong trường hợp phải cưỡng chế thi hành án dân sự thì có thể có sự chưa đồng tình của người phải thi hành án về tính đúng đắn của bản án, quyết định và như vậy dẫn đến có sự hoài nghi đối với công tác điều tra, truy tố và xét xử và thi hành án dân sự. Từ đó, quá trình áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự cũng là quá trình kiểm nghiệm lại tính đúng đắn của hoạt động điều tra, truy tố, xét xử để khắc phục những hạn chế, tồn tại, vi phạm nếu có để nâng cao hiệu quả công tác điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án dân sự.³

---

³ Phạm Văn Hùng (2014), “Pháp luật thi hành án dân sự, thực trạng và giải pháp, liên hệ thực tiễn ở tỉnh Hải Dương”, Luận văn thạc sĩ, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội

1.2. Nguyên tắc, thẩm quyền, nội dung, các giai đoạn áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

1.2.1. Nguyên tắc áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Khi áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự thì cần phải đảm bảo các nguyên tắc sau:

Thứ nhất, Chỉ người có thẩm quyền thi hành án mới có quyền áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự và chỉ được áp dụng một trong các biện pháp cưỡng chế quy định trong Luật Thi hành án dân sự. Theo pháp luật hiện hành thì chỉ có cơ quan thi hành án và văn phòng thừa phát lại mới được nhà nước trao cho quyền tổ chức thi hành các bản án, quyết định có hiệu lực pháp luật của cơ quan có thẩm quyền và chỉ người có thẩm quyền thi hành án mới có quyền. Ngoài ra các chủ thể khác, bằng sức mạnh của mình, bắt buộc người khác phải thi hành án đều trái pháp luật. Để tránh sự lạm quyền của các chủ thể trong việc cưỡng chế thi hành án dân sự, pháp luật đã quy định cụ thể các biện pháp cưỡng chế mà người có thẩm quyền thi hành án có quyền áp dụng, trình tự, thủ tục áp dụng.

Tại Điều 71 Luật Thi hành án dân sự 2014 quy định những biện pháp cưỡng chế bao gồm: “1. Khấu trừ tiền trong tài khoản; thu hồi, xử lý tiền, giấy tờ có giá của người phải thi hành án. 2. Trừ vào thu nhập của người phải thi hành án. 3. Kê biên, xử lý tài sản của người phải thi hành án, kể cả tài sản đang do người thứ ba giữ. 4. Khai thác tài sản của người phải thi hành án. 5. Buộc chuyển giao vật, chuyển giao quyền tài sản, giấy tờ. 6. Buộc người phải thi hành án thực hiện hoặc không được thực hiện công việc nhất định”. Như vậy, người có thẩm quyền thi hành án chỉ có thể áp dụng sáu biện pháp cưỡng chế quy định tại Điều 71 Luật Thi hành án dân sự 2014.

Thứ hai, Chỉ áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự khi hết thời gian tự nguyện thi hành trừ trường hợp áp dụng cưỡng chế ngay. Để đảm bảo công tác thi hành án thật sự hiệu quả, với mục đích ngăn chặn những hành vi tẩu tán tài sản, hủy hoại tài sản hoặc trốn

tránh nghĩa vụ thi hành án của đương sự trong thời gian tự nguyện thi hành án thì chủ thể có thẩm quyền vẫn được áp dụng biện pháp bảo đảm và cưỡng chế thi hành án được quy định tại chương IV Luật Thi hành án dân sự 2014.

Thứ ba, Không được cưỡng chế thi hành án trong thời gian mà pháp luật quy định không được cưỡng chế thi hành án. Pháp luật quy định không tổ chức cưỡng chế thi hành án trong thời gian từ 22 giờ đến 06 giờ sáng ngày hôm sau, các ngày nghỉ, ngày lễ theo quy định của pháp luật và các trường hợp đặc biệt khác do Chính phủ quy định, như 15 ngày trước và sau tết nguyên đán, các ngày truyền thống của các đối tượng chính sách. Quy định này xuất phát từ mục đích nhân đạo đối với người phải thi hành án.

Thứ tư, Chủ thể có thẩm quyền có thể áp dụng một hoặc nhiều biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự. Việc áp dụng biện pháp cưỡng chế phải tương ứng với nghĩa vụ của người phải thi hành án và chi phí hợp lý về thi hành án.⁴

1.2.2. Thẩm quyền áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Theo quy định của pháp luật thi hành án dân sự Việt Nam hiện nay thì chấp hành viên cơ quan thi hành án dân sự có thẩm quyền tiến hành cưỡng chế thi hành án dân sự. Tuy nhiên, để đảm bảo thẩm quyền cưỡng chế của chấp hành viên, pháp luật đã quy định về cơ cấu tổ chức của hệ thống thi hành án dân sự; nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan thi hành án dân sự nơi chấp hành viên làm việc; về những việc chấp hành viên không được làm; về việc tuyển chọn chấp hành viên; cơ sở pháp lý để chấp hành viên thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của mình và các điều kiện đảm bảo cho chấp hành viên áp dụng các biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự.

1.2.3. Nội dung áp dụng pháp luật trong cưỡng chế thi hành án dân sự

Theo quy định của Điều 71 Luật Thi hành án dân sự 2014 thì có 06 biện pháp cưỡng chế thi hành án dân sự. Cụ thể là:

---

⁴ Nguyễn Đức Nghĩa (2005), Cơ sở lý luận và thực tiễn khắc phục án tồn đọng trong thi hành án dân sự ở Việt Nam hiện nay, Luận văn thạc sỹ Luật học, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Thứ nhất, khấu trừ tiền trong tài khoản; thu hồi, xử lý tiền, giấy tờ có giá của người phải thi hành án.

- Khấu trừ tiền trong tài khoản:

Pháp luật quy định biện pháp cưỡng chế khấu trừ tiền trong tài khoản được bảo đảm thực hiện bằng việc chấp hành viên ra quyết định khấu trừ tiền trong tài khoản của người phải thi hành án. Số tiền khấu trừ không được vượt quá nghĩa vụ thi hành án và chi phí cưỡng chế. Ngay sau khi nhận được quyết định về khấu trừ tiền trong tài khoản, kho bạc Nhà nước, tổ chức tín dụng có trách nhiệm thực hiện ngay quyết định khấu trừ tiền trong tài khoản; nếu không thực hiện ngay mà đương sự tẩu tán tiền trong tài khoản dẫn đến việc không thể thi hành được cho người được thi hành án thì phải bồi thường thiệt hại theo quy định của pháp luật.

- Thu hồi, xử lý tiền, giấy tờ có giá của người phải thi hành án

Pháp luật quy định biện pháp thu hồi, xử lý tiền, giấy tờ có giá của người phải thi hành án được thực hiện thông qua việc thu hồi và xử lý tiền, giấy tờ có giá của người phải thi hành án. Thu hồi, xử lý tiền của người phải thi hành án được áp dụng khi xác định người phải thi hành án có thu nhập từ hoạt động kinh doanh. Tuy nhiên, pháp luật cũng quy định khi thu tiền từ hoạt động kinh doanh, chấp hành viên phải để lại số tiền tối thiểu cho hoạt động kinh doanh và sinh hoạt của người phải thi hành án và gia đình theo quy định pháp luật của từng ngành nghề kinh doanh và mức sống thực tế ở từng địa phương.

Thu hồi, xử lý giấy tờ có giá của người phải thi hành án được áp dụng khi xác định được người phải thi hành án hoặc cơ quan, tổ chức, cá nhân đang giữ giấy tờ có giá của người phải thi hành án. Để thu hồi, xử lý giấy tờ có giá của người phải thi hành án thì chấp hành viên phải ra quyết định thu giữ giấy tờ đó để thi hành án. Trường hợp người phải thi hành án hoặc cơ quan, tổ chức, cá nhân giữ giấy tờ có giá không giao giấy tờ cho cơ quan thi hành án dân sự thì chấp hành viên yêu cầu cơ quan, tổ chức có thẩm quyền chuyển giao giá trị của giấy tờ đó để thi hành án.